

Warszawa, 9 listopada 2010 r.

SPRAWOZDANIE
z seminarium nt. Wspólnej Polityki Bezpieczeństwa i Obrony UE,
BBN, 26 października 2010 r.

Seminarium zorganizował Departament Analiz Strategicznych BBN¹. Głównym tematem dyskusji były pożądanе inicjatywy w obszarze Wspólnej Polityki Bezpieczeństwa i Obrony Unii Europejskiej (WPBiO) w kontekście objęcia przez Polskę prezydencji w Radzie UE w drugiej połowie 2011 r. Spotkanie odbywało na zasadach Chatham House.

Polskie priorytety w ramach prezydencji zostały już przekazane do Sekretariatu Generalnego Rady UE. Ich realizacja będzie prowadzona w oparciu o program Komisji Europejskiej i Rady UE, który zostanie ogłoszony na przełomie listopada i grudnia br. W ocenie zebranych na spotkaniu ekspertów powinien obecnie nastąpić w Polsce proces inwentaryzacji celów, do których się wcześniej zobowiązaliśmy.

Polska w czasie swojej prezydencji zainteresowana jest wzmocnieniem WPBiO. Wśród gości panowała zgodność, że jednym z kluczowych czynników wpływającym na możliwość realizacji tego postulatu jest panująca obecnie na Starym Kontynencie sytuacja gospodarcza. Skutki kryzysu finansowego są bowiem szczególnie dotkliwe dla budżetów obronnych państw UE. Europa

---

¹ Spotkaniu przewodniczył Dyrektor DAS Kazimierz Sikorski. Uczestniczyli: Mirosław Łuczka zastępca dyrektora Biura Spraw Zagranicznych Kancelarii Prezydenta RP, Tomasz Łękarcki zastępca dyrektora Departamentu Polityki Bezpieczeństwa MSZ, Janusz Sznajder radca ministra w Departamencie Koordynacji Przewodnictwa Polski w Radzie UE MSZ, Monika Izydorzyc z Departamentu Planowania i Strategii MSZ, Maria Wągrowaska doradca Dyrektora RCB, Janusz Gonciarz z Departamentu UE i Współpracy Międzynarodowej MSWiA, Władysław Zawadzki i Agnieszka Bazańska-Madej z Departamentu Polityki Bezpieczeństwa Międzynarodowego MON, prof. Ryszard Zięba kierownik Zakładu Historii i Teorii Stosunków Międzynarodowych w Instytucie Stosunków Międzynarodowych WDiNP UW, dr Karolina Helnarska zastępca dyrektora Instytutu Nauk Humanistycznych na Wydziale Bezpieczeństwa Narodowego AON, Marcin Terlikowski z PISM, Adam Balcer z demosEUROPA, Bartłomiej Nowak z CSM oraz przedstawiciele służb specjalnych i BBN.

pozostaje jedynym kontynentem, na którym wydatki na zbrojenia spadły w 2010 r. Tym samym wyrażone zostało przekonanie, że polskie działania w czasie prezydencji powinny promować walor oszczędnościowy, dzięki czemu państwa członkowskie – przy ograniczonym wkładzie finansowym – mogłyby liczyć na zwielokrotnienie swoich zdolności w dziedzinie WPBiO.

Wśród uczestników seminarium największe spory wywołała kwestia charakteru polskiej prezydencji. Zastanawiano się, czy Polska powinna realizować prezydencję ambitną, czy też raczej koncentrować się na skromnych celach w dziedzinie polityki bezpieczeństwa i obrony. Część ekspertów wyrażała wątpliwość, czy Polska jest w stanie podjąć tematykę strategiczną z perspektywy całej Unii Europejskiej. Polska nie mogłaby bowiem realizować ich w pojedynkę, lecz musiałaby liczyć na wsparcie partnerów. W opinii większości z uczestników seminarium **nie ma obecnie w Unii Europejskiej odpowiedniego klimatu, aby podejmować decyzje o strategicznym znaczeniu, czego najlepszym dowodem jest niechęć państw członkowskich do wypełnienia realną treścią zapisów traktatu lizbońskiego dotyczących stałej współpracy strukturalnej² (*permanent structured cooperation*). Zauważono także, że sukces prezydencji ocenia się głównie po tym, jak udało się danemu państwu zrealizować wcześniej założone cele. Polska – stawiając sobie ambitne priorytety w kwestii WPBiO – mogłaby tym samym narazić się na zarzut nieskuteczności swojej prezydencji.**

Część ekspertów uważa, że priorytetem powinna być jednak prezydencja ambitna, która służyłaby jednocześnie promowaniu zarówno własnych interesów, jak i zmianom w strategicznym myśleniu na forum Unii Europejskiej. **Jeśli WPBiO ma stać się polską specjalnością w UE, to czas prezydencji jest najbardziej właściwym momentem, aby pokazać swoje możliwości w tym zakresie. Wśród propozycji, które zostały poruszone w czasie spotkania, należy wymienić: rozpoczęcie debaty nad rewizją Europejskiej Strategii Bezpieczeństwa oraz stworzeniem Białej Księgi Polityki Militarnej UE, wznowienie rozmów dotyczących reformy Grup Bojowych UE, czy przygotowanie dokumentu zawierającego metody implementacji rekomendacji zawartych w Raporcie „Projekt Europa 2030: Wyzwania i szanse” Grupy Mędrców UE.**

---

² Instrument ten zawiera w sobie potencjał oszczędnościowy, gdyż umożliwia grupie państw realizowanie wspólnych projektów wojskowych, w tym także badawczo-rozwojowych w ramach Europejskiej Agencji Obrony. Polska w czasie swojej prezydencji powinna starać się kształtować debatę nad przyszłością tego mechanizmu.

W czasie spotkania podniesiona została także kwestia przyszłości stosunków UE-NATO, których rozwój blokowany jest przez konflikt cypryjsko-turecki. W opinii większości uczestników w najbliższym czasie nie ma szans na dokonanie przełomu w tej kwestii, mimo iż strona turecka po ogłoszeniu nowej Koncepcji Strategicznej NATO może prezentować bardziej niż dotychczas koncyliacyjną postawę. Polska w czasie swojej prezydencji powinna zatem skoncentrować się na podejmowaniu kroków, które nie miałyby charakteru politycznego, lecz prowadziłyby do umocnienia współpracy technicznej na linii UE-NATO. Dla Turcji sprawą prestiżową jest udział w pracach Europejskiej Agencji Obrony.

Eksperti zastanawiali się także nad znaczeniem problematyki unijnego bezpieczeństwa wewnętrznego, jako możliwego obszaru aktywności polskiej dyplomacji w czasie przewodnictwa w Radzie UE. W obecnym środowisku międzynarodowym bezpieczeństwo zewnętrzne i wewnętrzne są ze sobą ściśle powiązane, tym samym kwestie debaty nad WPBiO nie powinny toczyć się w oderwaniu od postępów w pracach nad wypełnianiem treścią unijnego Programu Sztokholmskiego, którego celem ma być zbudowanie „przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości w służbie obywateli”. Według ekspertów istnieją, co najmniej, trzy główne zagrożenia dla bezpieczeństwa wewnętrznego UE: 1) nielegalna imigracja; 2) terroryzm; 3) międzynarodowa przestępczość zorganizowana. **Jednym z potencjalnych obszarów działań Polski w tym zakresie będzie próba wypełnienia realną treścią zapisanej w traktacie lizbońskim na wypadek ataku terrorystycznego lub klęski żywiołowej „klauzuli solidarności” (art. 222 Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej).**

W podsumowaniu spotkania eksperci wyrazili chęć kontynuowania debaty na temat WPBiO podczas kolejnego seminarium. Wstępnie zaproponowany został termin pierwszej dekady grudnia 2010 r.

Szef BBN

Stanisław Koziej